

**Iosephi Vicecomitis Ambrosiani Collegii Doctoris
Observationes Ecclesiasticæ In quo [!] de Antiquis
Baptismi Ritibus, ac Cæremonijs agitur**

Visconti, Giuseppe

Parisii, 1618

Cap. 12. Vetus mos in baptismo dandi nominis ostensus: & à quibus,
quare, quibus ve, & quomodo, ac vbi daretur, explicatum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64585](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64585)

Vestigium
ducendi ad
Episco-
pum.

Verborū,
quis illum
offert, ori-
go.

Verba, me-
retur à pa-
rentibus,
unde ac-
cepta cæ-
remonie
catechis-
mi.

num eius capiti admouet, &c. Quod si ex
stris ritibus eius consuetudinis exemplum,
imaginem requiramus: primū quidem
spectat, quod ad Ecclesiæ fores afferuntur,
etiam adducuntur, qui baptismi sacramen-
ti initiandi sunt. præterea minister à suscepto-
ribus quærit, *quis illum offerat?* in quibus dubi-
tota ducendi ratio posita est. De moribus
tem percunctandi vestigium nulla in re magis
expressum licet videre, quam in ministerii
rogatione, *meretur à parentibus?* Hæc enim
testationem omnem vitæ laudabiliter tracta-
tæ perspicuè complexa est. Sequuntur
cæremonie: impositio nominis, renuntiatio
pallium, fidei professio, narium, aurium,
tactus, exorcismus, manus impositio, vinctura
crucis signum, sal, orationes, & benedictio,
quibus sigillatim agendum est.

*Vetus mos in baptismo dandi nominis ostensus, &
quibus, quare, quibus, & quomodo, ac ubi
daretur, explicatum.*

CAP. XII.

Nominis in baptismo dandi mos antiq-
uissimus est. cuius meminit S. Clemens Pæ-
pifex I. Epist. 3. ad omnes Episcop. his verbis
*quis fidelis voluerit existere, & desiderat baptis-
mum, accedat ad sacerdotem suum, & ipsi det nomen suum,
atque ab eo audiat mysteria regni caelorum, ut
frequentibus operam impèdat, ac semetipsum in
mensibus probet, ut tribus mensibus iam consummatis
die festo possit baptizari.* Propterea in vita S. A-
lexan. Papæ Quirinus primū serus, ac be-

barus Dæmonum cultus, mox diuinæ religio-
nis custos, defensorq; acerrimus, vbi filia suæ,
quæ ex longo, difficilique morbo ad extremū
venerat vitæ discrimen, eius ope pristinam va-
letudinem restitutam esse, animaduertit: ve-
hementi dolore ex flagitiorum recordatione
suscepto, manantibusque vbertim lachrymis,
à S. Pontifice baptismum flagitasse dicitur, nec
prius orandi finem fecisse, quam datis nomi-
nibus, simul cum socijs Catechumenorum nu-
merum augetet. Sic enim legimus: *sanctus A-*
lexander ait: propter peccatores Dei filius Dominus
meus Iesus Christus è cælis descendit. Vos igitur, si
credidistis, date nomina vestra, vt possitis fieri Chri-
stiani, cum autem omnes se credere affirmarent, præ-
cepit Euentio, & Theodulo, vt manus eis imponerent,
facerentque catechumenos, &c. Multa etiam eius
rei testimonia in SS. Patribus reperiuntur: quo-
rum aliquot hoc loco proponam, vt, quod di-
co, clariùs ab omnibus perspici queat. Ita ergo
Patres Concilij Carthaginensis quarti, cum vi-
tæ instituendæ rationem catechumenis præ-
scriberent, cap. 85. statuerunt. *baptizandi nomen*
suum dent, ac diu sub abstinentia vini, & carniū,
ac manus impositione crebra examinari, baptismum
percipiant. Et Cyrillus Hierosolymitanus ca-
tech. 3. mystagog. eos, qui in Christianam re-
ligionem nomen dederunt, magno pietatis
studio hortatur, vt virtutum Christianarum
officijs fungentes, in omni vita tales se præ-
sentent, quales ipsa catechumeni professio re-
quirit: ne, cum ad baptismi sacramentum
petendum accesserint, instar Euangelici con-
iugis, qui veste nuptiali indutus non erat,

268 De Antiq. Bap. rit. ac Cer.
à baptismo repellantur: absit, (inquit)
aliquis ex his, qui nomina dederunt, & in alio
relati sunt, audiat: amice quomodo huc intrasti
habens vestem nuptialem, S. verò Ambrosius
2. de sacram. cap. 2. cum catechismi cere-
nias explicaret, hanc etiam dandi nomini-
consuetudinem docuit dicens: quando dedit
nomen tuum, tulit lucum, & linxit super
tuos. Et S. Augustinus lib. de cur. pro. mort.
ren. viti cuiusdam baptismum referens,
secundum quietem baptizari visus fuerat,
manifestè nobis eundem morem significat
vt dubitare nemini liceat, in Ecclesia recep-
simum fuisse: vade, enim inquit, vere bap-
tizare: nam illud in visione vidisti: post illa con-
tulit, perrexit Hipponem: pascha iam appropin-
quabat: dedit nomen: nec ille mihi visionem,
cuiquam nostrorum indicare curauit, baptizatus
&c. Et lib. de fid. & operib. vbi in baptiza-
dorum vitam, & mores diligenrer inquit
dum esse, ait, de dandi nominis consuetudine
sic scribit, videamus, vnde agitur, id est, vtrum
percipiendum baptismum sic admittendi sunt ho-
nes, vt nulla ibi vigilet diligentia, ne sanctum sacra-
mentum detur, vsq; adeo vt nec apertissimi adulteri peccato-
tratores, & eius perseverantia professores à sacra-
mento tanta sanclitatis videantur arcendi: qui sine dote
non admitterentur, si per ipsos dies, quibus etiam
gratiam percepturi suis nominibus datis, abstinentia
ieiunij, exorcismisque purgantur, cum suis legiti-
mis, & veris vxoribus se concubituos profiteren-
tur. Et rursus ibidem duplicem dandi nomini-
consuetudinem agnoscere videtur, alteram
cum fideles inter catechumenos numerati

ceptebant, alteram, cum in competentium
 ordinem legebantur, propterea eius verba sub-
 ieci: quod autem sit per omne tempus, quod in Ec-
 clesis alubriter constitutum est, ut ad nomen Christi
 accedentes, catechumenorum nomen accipiant: hoc
 fit multo diligentius, & instantius his diebus,
 quibus competentes vocantur: cum ad percipiendum
 baptismum sua nomina iam dederunt. Sed cum
 cetera auctoritates, quæ hæcenus allatæ
 sunt, dandi nominis consuetudinem egregiè
 demonstrant: tum verò nihil magis persua-
 dere potest, quam Timothei Alexandrini lo-
 cus ex respon. canon. interrog. 6. Nam, cum
 ibi queratur, si mulier cathecumena dedit nomen
 suum, ut illuminaretur, & die baptismatis illi ac-
 cidit: quod solet mulieribus, debet ne eo die bap-
 tizari, an differre, & quantum differre, satis ap-
 paret eum vsum tanquam certissimum posu-
 isse. Quem quidem non solum de ijs, qui a-
 dulta ætate erunt, sed etiam de pueris infan-
 tibus intelligendum esse, communis Patrum
 sententia, & auctoritas confirmat. Preterea
 credendum est, noluisse religionis admini-
 stratos a dandi nominis consuetudine pueros ex-
 cepti, quibus communem reliquarum cæremo-
 niarum legem esse, statuerunt. Deinde, cum
 probatum sit, pueros in catechumenorum
 numero fuisse, dubitare non licet, eosdem
 etiam nomen, quod catechismi initium erat,
 dare solitos esse. Postremò, si (ut Cyrillus
 Hierosolymitanus monet in procatech. di-
 cens: nomina iam in Christi militiam dedistis,)
 nomen propterea dabatur, ut, qui baptizandi

Nomen
 dabant non
 solum a-
 dulti, sed
 etiam in-
 fantes.

Nomen
 cur daretur
 in baptiz.

Tit. Liu.
lib. 39.

Nomē cur
da etur in
baptismo
Puer cur
nomen da
rent.

Nomen
dabatur E-
piscopo.

Sacerdotis
nomē olim
proprium
erat Epif-
coporum.

erant, docerentur Christi militia adscribi, et
imposterum in spirituali certamine viri-
pugnare, ac nequissimis hostibus resistere
vel si, a candidatorum more, nomen exhibe-
bant, ut baptizandorum numerus, & con-
tatio intelligi posset; nemo inficiabitur, puer
quoque nomen dare oportuisse, non quia
cimen aliquod virtutis præbere, aut statim
pugnam instrui, necesse haberent: sed ut
parentum fides, & religio diligenter in-
posset, tum etiam ipsi, cum ad ætatem rati-
onis capacem peruenissent, sæpius animo cogi-
tarent, quali se militia obligauerint, cum
baptismo nomen dederunt, simulque ex car-
dinatione fructum aliquem milite Christi
no dignum referre studerent. Sed de hoc
re, quem infantibus, & adultis communiter
fuisse ostendimus, observandum est, semper
nomen Episcopo dari solitum esse. quod
monstrat non solum sacerdotis nomen à Co-
mune Papa usurpatum Epist. 3. de officio
cerd. & cleric. *accedat autem, qui vult, ad
dotem suam, & ipsi det nomen suum.* quod
soli Episcopo dari mos erat: aut S. Dionysii
Areopagite verbalib. de Eccles. Hierarch. ca.
de bapt. ubi de Pontifice loquitur: *manu
capiti admonet: signoque edito sacerdotibus imperat.
Ut viri, atque sponsoris nomina perscribant.* Ita
etiam S. Gregorij Nysseni auctoritas orat. ad
ter. eos, qui differunt bapt. cum negligentia
ac tarditatis eos arguens, inquit: *Venite ergo
qui malis affecti estis, ad vestram curationem, ne
que rem negligatis. date mihi nomina, ut uos*

primam libris sensilibus, & scribam atramento:
 Deus autem ea signet in tabulis, in quas non cadit
 interitus. Quin etiam veterum testimonijs ratio
 accedit. nam ipsi Episcopi olim fidei Christi-
 ana mysterijs imbutos, sacro baptisinate
 perleuebant. par igitur est opinari, etiam no-
 minis ceremoniam ab ijs peractam fuisse: eo-
 que magis, quod hac ratione similitudo cum
 candidatis melius exprimitur, quos in magi-
 stratum petitione consulibus, hoc est, primo-
 ribus in Repub. viris nomen dedisse, Livi-
 us lib. 39. indicavit. Quod si etiam aliquando lo-
 cum fuisse dicendum est, cum baptizandi no-
 men Diaconis, vel presbyteris darent, id qui-
 dem necessitatis causa factum fuisse, explora-
 tum nobis esse debet vt Episcopo vel absente,
 vel alijs curis impedito, aditus omnibus ad sa-
 lutem pateret. Deinde verò rem penitus in-
 trospicientes, facile intelligemus, semper no-
 men Episcopo datum esse, cum Diaconis, vel
 presbyteris dabatur. quoties enim hi nomen
 a baptizando accipiebant, Episcopo mittere,
 vel ostendere solebant: quoniam in scriptis da-
 tum erat. Quamquam dubium fortalsè vi-
 deri potest, an huiusmodi nomen baptizan-
 di semper in scriptis dederint, si a Pamelij
 falsas, & inanes coniecturas sequi volumus.
 à quo tamen ego longè discrepo, non tam
 propter graues, multiplicesque rationes, quæ
 ex rei opportunitate plerumque duci possunt,
 velut scriptis hominum vota melius explica-
 ri, quam ore, petitionem scriptis exarta-
 tam etiam ad absentes posse deferri, & scripta

Baptismi
 ministri
 olim erant
 Episcopi.

Candidati
 nomen da-
 bant con-
 sulibus.
 Nomen dia-
 conis, aut
 presbyteris
 datu, quo-
 modo in-
 telligi o-
 porteat.

In Tertul.
 de bapt.
 Nomen
 baptizandi
 dabant in
 scriptis.

rei petita memoriam conseruare: quam
doctissimi scriptores ita testatum reliquerunt
& præcipue Concilij Suefionensis Patres
qui ad discutiendas errorum nubes, & con-
gendam morum disciplinam, vnum in loco
congregati, ex Hincmari sententia dicitur

In nomine
dando pe-
tentis cau-
sa natio.
& sexus ex-
ponebatur
& eius ve-
stigiū.
Consue-
tudo petē-
di, cuius
Parochia
tum mas-
culus nē
sit, an fe-
mina, vnde
deriuat, &

legum Ecclesiasticarum consuetudo, & antie-
ralis est, vt in causis gestorum semper scriptura
quirant, adeo, vt qui ad sacrum fontem acce-
suū dare nomen præcipiatur: & Lincolnien-
S. Dionys. Areop. lib. de Eccles. hierarchia

de bapt. vbi nominis scriptionem mem-
appellat his verbis: descriptio accedentis, & a-
dochi, & scripti in sacris memorabilibus expo-
significat nominum saluandorum descriptionem
delebilem in libro vite, & in cælis. Ex quo
nes intelligere possunt, in nominis traditi-
etiam petentis causam, nationem, & sexum
expositum esse. quod memorialis, nomen
care videtur: vt omittam nostræ Ecclesiæ
suetudinem. in qua Parochi, an suæ Parochi-
tum masculus nē sit, an femina petere locum
Quamobrem sapientissimè in Ecclesia recen-
tum erat, vt ab ipsismet baptizandis nomi-
traderetur. cuius præclarum testimonium
tat in vita S. Sebast. ex antiquis Ms. codi-
bus deprompta: cum S. Polycarpus ad
dentium multitudinem ait, accedat vnusquis-
que, & det nomen suum, hodierna die vsque
Vesperum præcurrente ieiunio, vt festinum
tismatis sacramentum, oportunitatem tempus
nat. Hac, & his similia prætexente sancto Polycarpo,
carpo, omnes gauisi sunt, & vnusquisque nomen
suum

Nomen
dabant ipsi
baptizandi.

que, & det nomen suum, hodierna die vsque
Vesperum præcurrente ieiunio, vt festinum
tismatis sacramentum, oportunitatem tempus
nat. Hac, & his similia prætexente sancto Polycarpo,
carpo, omnes gauisi sunt, & vnusquisque nomen
suum

sum etiam prius, quam interrogatus esset, festinabat
 offerre. Eodem vero loco, quo nunc, olim no-
 men datum fuisse, probabili coniectura col-
 ligi potest. Nam, cum nec domi in priuatis æ-
 diis dari potuerit; quoniam id sacrorum ri-
 tum dignitati maximè repugnabat: & quia
 presentibus plebe, & clericis dabatur, quos
 non nisi in Ecclesiam sacrorum causa conue-
 nisse, putare debemus: cumque rursus in Ec-
 clesia datum non esse, existimem, quod ab eius
 ingressu prohibebantur, donec sacro exor-
 cismo turpissimæ seruitutis iugum a se repu-
 lissent: sequitur ut in Ecclesiæ foribus datum
 fuerit, quod nunc in omnibus ecclesiis serua-
 tur: præterquam in Moscouia, ubi nomen
 domi imponere, patria consuetudinè rece-
 ptum est.

Nomen da-
 batur præ-
 sentibus ple-
 be & cleri-
 cis. Ante ex-
 orcismum
 baptizandi
 ecclesiam
 non ingre-
 diebantur.
 Nomen da-
 batur in ec-
 clesia for-
 bus.
 Sigismun-
 lib. de reb.
 Moscouit.
 Moscouite
 nomen filii
 domi im-
 ponunt.

Baptizandos adultos nomen vetus retinuisse, vel mu-
 tasse, prout libebat: & quare vetus mutarent
 ibidem Apostolorum nomina baptizandis im-
 posita, quibusque causis.

CAP. XIII.

In autem quæras, quod nomen darent, il-
 ludnè, quod à gentilibus acceperant, an
 aliud? quod est quærere, an nouum nomen in
 baptismo susciperent? respondeo, infantes
 nouum accepisse: quia antea nullo vocaban-
 tur, verum adultis vetus nomen retinere, vel
 mutare fas erat: sicut multa veterum exempla

Adulti no-
 men vetus
 in baptismo
 vel retine-
 bant, vel

S

